

Dosarul nr. 2ra-2014/2019
nr. 2ra-27/2020

Prima instanță: Judecătoria Strășeni, sediul Central (jud. S. Osoianu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: M. Guzun, L. Pruteanu, V. Buhnaci)

DECIZIE

19 februarie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Ala Cobăneanu
Mariana Pitic
Dumitru Mardari
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de către Gheorghe Jordan, reprezentat de avocatul Dorin Podlisnic,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Mihail Avram împotriva lui Gheorghe Jordan, intervenienți accesorii Vera Jordan, Primăria comunei Lozova și Oficiul Cadastral Teritorial Strășeni cu privire la obligarea înlăturării obstacolelor în folosirea dreptului de proprietate, anularea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren, obligarea Oficiului Cadastral Teritorial Strășeni să efectueze rectificările necesare în registrul bunurilor imobile, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 21 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 19 mai 2014, Mihail Avram, reprezentat de avocatul Constantin Vornicescu a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Gheorghe Jordan cu privire la obligarea înlăturării obstacolelor în folosirea dreptului de proprietate, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că prin decizia nr. 20.9 din 20 septembrie 1992 a Primăriei comunei Lozova, i-a fost atribuit în proprietate privată lotul de teren cu suprafața de 0,0748 ha, ulterior, în baza deciziei menționate supra, la 17 mai 2012, i-a fost eliberat titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren.

Mihail Avram a menționat că de mult timp între acesta și familia Jordan, vecinii

săi, au apărut conflicte cu privire la delimitarea hotarelor terenurilor, ultimii fiind proprietari după decesul lui Gheorghe Nicolaescu.

Mai mult, reclamantul a specificat că s-a adresat cu o cerere Primăriei comunei Lozova pentru a verifica legalitatea construcțiilor pe hotar între vecini, iar prin actul de constatare din 10 aprilie 2012, comisia deplasată la fața locului a confirmat că ultimul nu a încălcat hotarul de vecinătate cu Gheorghe Jordan.

Reclamantul Mihail Avram a mai relatat că vecinul Gheorghe Jordan în lipsa acordului său a construit o porțiune de gard în fața gardului său, fapt ce îi creează obstacole de acces la folosirea terenului, ce-i aparține cu drept de proprietate.

Totodată, reclamantul a invocat că din cauza acțiunilor vecinului Gheorghe Jordan, îi este încălcată demnitatea, fiind pus într-o situație incomodă în fața consătenilor, iar din cauza că porțiunea de gard este la stradă, permanent este în situație de stres.

Pentru motivele evocate, Mihail Avram a solicitat obligarea pârâtului să înlăture obstacolele în folosirea dreptului său de proprietate, prin strămutarea porțiunii de gard construit nelegitim, repararea prejudiciului moral în sumă de 10000 de lei și încasarea cheltuielilor de judecată, compuse din taxa de stat și cheltuielile pentru asistența juridică.

Ulterior, reclamantul a înaintat cerere suplimentară, prin care a solicitat anularea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr. XXXXX din 15 noiembrie 2012, eliberat pârâtului Gheorghe Jordan și obligarea Oficiului Cadastral Teritorial Strășeni să efectueze rectificările corespunzătoare în registrul bunurilor imobile.

În motivarea cererii suplimentare, Mihail Avram a invocat că de la Primăria comunei Lozova a primit informație despre eroarea comisă în timpul măsurărilor terenului aflat în proprietatea lui Gheorghe Jordan, astfel, urmează a fi anulat titlul menționat, cu întocmirea lui conform realității hotarelor.

Prin încheierea protocolară din 21 martie 2016 a Judecătoria Strășeni, au fost atrași în calitate de intervenienți accesorii Primăria comunei Lozova și Oficiul Cadastral Teritorial Strășeni.

Prin hotărârea din 05 februarie 2018 a Judecătoria Strășeni, sediul Central, acțiunea formulată de Mihail Avram s-a admis parțial.

S-a obligat Gheorghe Jordan să înlăture obstacolele în folosirea dreptului de proprietate al reclamantului, prin strămutarea porțiunii de gard construit nelegitim.

S-a dispus încasarea din contul lui Gheorghe Jordan în beneficiul lui Mihail Avram, a prejudiciului moral în sumă de 1000 de lei.

S-a dispus încasarea din contul lui Gheorghe Jordan în beneficiul lui Mihail Avram, a cheltuielilor de judecată compuse din taxa de stat în sumă de 200 de lei și a cheltuielilor pentru asistență juridică în sumă de 6700 lei, în total suma de 6900 de lei.

În rest, acțiunea a fost respinsă.

Pentru a hotărî astfel, instanța de judecată a constatat că prin actul de constatare anexat la materialele dosarului din 16 iulie 2015, s-a stabilit că lui Mihail Avram, juridic și fizic îi este limitat accesul la hotarul său de către Gheorghe Jordan și Vera Jordan. Mai mult, situația fiind confirmată și de reprezentantul pârâtului, prin prezentarea planului situației de facto cu măsurările din 15 iulie 2017. Referitor la

cerința cu privire la anularea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren eliberat pe numele lui Gheorghe Jardan, instanța de fond a menționat că este nemotivată, or, la materialele dosarului nu au fost prezentate acte ce ar confirma că titlul a fost eliberat greșit.

Împotriva acestui act judecătoresc, la 09 februarie 2018, Gheorghe Jardan, reprezentat de avocatul Dorin Podlisnic, a declarat apel, solicitând admiterea apelului și casarea hotărârii primei instanțe (vol. I, f.d. 194). În apărare, Mihail Avram, reprezentat de avocatul Constantin Vornicescu a formulat o referință, solicitând respingerea cererii acestuia (vol. I, f.d. 216).

Prin decizia din 13 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins cererea de apel depusă de Mihail Avram și s-a menținut hotărârea din 05 februarie 2018 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central (vol. I, f.d. 231-236).

Prin decizia din 20 martie 2019 a Curții Supreme de Justiție a fost admis recursul declarat de către Gheorghe Jardan, reprezentat de avocatul Dorin Podlisnic, s-a casat decizia din 13 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Mihail Avram împotriva lui Gheorghe Jardan, intervenienți accesorii Vera Jardan, Primăria comunei Lozova și Oficiul Cadastral Teritorial Strășeni cu privire la obligarea înlăturării obstacolelor în folosirea dreptului de proprietate, anularea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren, obligarea Oficiului Cadastral Teritorial Strășeni să efectueze rectificările necesare în registrul bunurilor imobile, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată (vol. II, f.d. 34-39).

Prin decizia din 21 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă cererea de apel depusă de Gheorghe Jardan, reprezentat de avocatul Dorin Podlisnic, și a fost menținută hotărârea din 05 februarie 2018 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central (vol. II, f.d. 53-60).

La 22 august 2019, conform ștampilei aplicate pe plicul poștal (f.d. 69, vol. II), Gheorghe Jardan, reprezentat de avocatul Dorin Podlisnic, a declarat recurs împotriva deciziei din 21 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului s-a invocat că instanța de apel a aplicat și apreciat în mod eronat legea, normele dreptului procedural, nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, aplicând o lege care nu trebuia să fie aplicată.

În contextul prevederilor art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 21 mai 2019.

Materialele cauzei atestă faptul că decizia contestată a fost expediată părților la data de 01 iulie 2019 conform scrisorii de însoțire nr. 6695 (vol. II, 61), însă lipsesc date despre recepționarea acesteia.

Astfel, recursul declarat la data de 22 august 2019, conform ștampilei aplicate pe plicul poștal (f.d. 69, vol. II), este în termen.

La 19 septembrie 2019 în adresa lui Avram Mihail, Primăriei com. Lozova și OCT Strășeni a fost expediată copia recursului depus de către Gheorghe Jardan,

reprezentat de avocatul Dorin Podlisnic, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, recepționată de OCT Strășeni la 27 septembrie 2019, de către Avram Mihail la 25 noiembrie 2019 și de către Primăria com. Lozova la 26 noiembrie 2019 (f.d. 76, 77,87 vol. II).

La 18 octombrie 2019, Avram Mihail, prin intermediul avocatului Vornicescu Constantin a prezentat referință, solicitând să fie respins recursul depus de Gheorghe Jardan, reprezentat de avocatul Dorin Podlisnic, cu menținerea deciziei din 21 mai 2019, pe care o consideră legală și întemeiată, invocând că instanța de apel a verificat minuțios toate circumstanțele, care au importanță pentru soluționarea justă a litigiului, dând o apreciere corectă suportului probatoriu al cauzei (f.d. 72-73, vol. II).

Alte referințe nu au fost depuse.

În conformitate cu art. 439 Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ prin încheierea din 18 decembrie 2019 a considerat recursul admisibil fără a prejudicia fondul și a dispus judecarea acestuia de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 441 Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În corespundere cu art. 444 al Codului de procedură civilă, recursul s-a examinat fără înștiințarea participanților la proces.

Astfel, Colegiul a decis inoportună invitarea acestora, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței verificarea legalității hotărârii atacate. Totodată, toate punctele de drept care puteau exista în această cauză pot fi cercetate și soluționate în mod adecvat pe baza înscrisurilor prezente la dosar. În plus, recurentul și intimații au avut ocazia să își prezinte poziția în scris și să răspundă la concluziile părții adverse. (mutatis mutandis, cauza Auza Vilho Eskelinen și alții vs. Finlanda, hotărârea din 19 aprilie 2007, § 72 – 75)

Subsidiar, în § 26 – 27 ale deciziei Curții Constituționale nr. 95 din 19 decembrie 2016 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 444 al Codului de procedură civilă, Curtea a statuat că în cazul procedurilor care au ca obiect autorizarea unui apel sau care consacră verificarea unor aspecte de drept, și nu de fapt, sunt îndeplinite condițiile articolului 6 din Convenție chiar dacă instanța de apel sau de recurs nu oferă reclamantului posibilitate să se exprime în fața sa, în persoană. Iar, în esență nu este afectat accesul liber la justiție.

Verificând hotărârea contestată în raport de criticile formulate, în limitele controlului de legalitate și temeiurilor de drept invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de Gheorghe Jardan, reprezentat de avocatul Dorin Podlisnic întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea parțială a deciziei decizia instanței de apel și hotărârii primei instanțe în partea încasării prejudiciului moral și emiterea în această

parte a unei hotărâri noi, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) al Codului de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Cu referire la înlăturarea obstacolelor prin strămutarea porțiunii de gard construite nelegitim, Colegiul consideră că această cerință corect a fost admisă de către instanța de apel. În favoarea concluziei enunțate, Colegiul notează prevederile art. 316 alin. (1) și (2) al Codului civil (în vigoare la data relevantă speței), conform cărora, proprietatea este, în condițiile legii, inviolabilă. Dreptul de proprietate este garantat. Nimeni nu poate fi silit a ceda proprietatea sa, afară numai pentru cauză de utilitate publică pentru o dreaptă și prealabilă despăgubire.

În conformitate cu art. 374 alin. (1) al Codului civil (în vigoare la data relevantă speței), proprietarul este în drept să-și revendice bunurile aflate în posesiunea nelegitimă a altuia.

Conform art. 376 alin. (1) al Codului civil (în vigoare la data relevantă speței), dacă dreptul proprietarului este încălcat în alt mod decât prin uzurpare sau privare ilicită de posesiune, proprietarul poate cere autorului încetarea încălcării. El poate cere, de asemenea, despăgubiri pentru prejudiciul cauzat. Pot fi solicitate despăgubiri și în cazul în care nu se cere încetarea încălcării sau executarea acestei cerințe este imposibilă.

Conform art. 377 al Codului civil (în vigoare la data relevantă speței), proprietarii terenurilor vecine sau ai altor bunuri imobile învecinate, pe lângă respectarea drepturilor și obligațiilor prevăzute de lege, trebuie să se respecte reciproc. Se consideră vecin orice teren sau alt bun imobil de unde se pot produce influențe reciproce.

Conform art. 379 alin. (1) din aceeași Lege, proprietarul poate cere interzicerea ridicării sau exploatării unor construcții sau instalații despre care se poate afirma cu certitudine că prezența și utilizarea lor atentează în mod inadmisibil asupra terenului său.

Pe parcursul examinării cauzei în fazele procesuale anterioare s-a constatat cu certitudine că, Mihail Avram este proprietarul bunului imobil cu suprafața de 0,0767 ha, din satul Lozova, mun. Strășeni, cu nr. cadastral XXXXX, dobândit în baza titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren din 17 mai 2012, înregistrat la 05 iunie 2012 (f.d. 7-9, vol. I).

Tot din actele cauzei mai rezultă că, lui Gheorghe Jordan îi aparține bunul imobil cu suprafața de 0,0767 ha, amplasat în satul Lozova mun. Strășeni, cu nr. cadastral XXXXX, dobândit în baza titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren din 15 noiembrie 2012, înregistrat la 04 februarie 2013 (f.d. 38-40, vol. I).

Deci, Avram Mihail și Jordan Gheorghe sunt proprietari ai bunurilor imobile sus-menționate. Bunurile imobile fiind învecinate.

Urmează de evidențiat că, Gheorghe Jordan a construit un gard din piatră pe porțiunea de teren cu nr. cadastral XXXXX ce aparține lui Mihail Avram, limitând astfel fizic accesul la hotarele proprietății sale.

Colegiul lărgit precizează că, potrivit actului de constatare pe teren din 16 iulie 2015, efectuat de SC „Geomar Grup” SRL Licența nr. AMMII, nr. 035046, privind

identificarea bunului imobil cu nr. cadastral XXXXX, amplasat în s. Lozova, s-a confirmat că la terenul cu nr. cadastral XXXXX, ce aparține lui Avram Mihail dobândit în baza titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren din 17 mai 2012 cu suprafața de 0,0748 ha, îi este limitat accesul la hotarul juridic și fizic de proprietarii terenului cu nr. cadastral XXXXX, Jordan Gheorghe și Jordan Vera, dobândit în baza titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren din 15 noiembrie 2012, înregistrat la 04 februarie 2013 (f.d. 48-49, vol. I).

Deci, din conținutul planului situației de facto cu măsurările din 15 iulie 2017, rezultă cert că construcția gardului actual a lui Gheorghe Jordan a fost efectuată cu depășirea liniei de hotar a acestei gospodării, și mai mult ca atât, terenul îngrădit include și o porțiune de teren public pe care sunt amplasate gospodăriile părților antrenate în acest litigiu. Or, prin instalarea ilegală a gardului, Gheorghe Jordan împiedică utilizarea bunului imobil nr. cadastral XXXXX conform destinației acestuia.

În consecință, Colegiul lărgit apreciază ca fiind justă concluzia instanței de apel referitoare la respingerea cerinței privind anularea titlului de autentificare a dreptului asupra pământului eliberat pe numele lui Gheorghe Jordan, deoarece este una nemotivată și nu au fost prezentate probe ce atestă că dreptul de proprietate a fost dobândit pe căi ilegale sau că acesta a fost eliberat greșit. Chiar și din conținutul acțiunii lui Mihail Avram rezultă că Gheorghe Jordan este proprietarul terenului vecin. Or, Primăria com. Lozova a eliberat titlul de proprietate conform prevederilor legale, însă Gheorghe Jordan a instalat în mod abuziv gardul gospodăriei sale în exteriorul granițelor gospodăriei lui.

Colegiul lărgit precizează că, instanțele just au respins și cerința lui Mihail Avram privind obligarea OCT Strășeni să efectueze rectificările corespunzătoare în Registrul Bunurilor Imobile, pe motiv că este subsecventă față de pretenția de anulare a titlului de proprietate.

Totuși, deși a constatat existența încălcării dreptului de proprietate a lui Avram Mihail de către Gheorghe Jordan cauzat în urma construirii unui gard din piatră pe porțiunea de teren cu nr. cadastral XXXXX ce-i aparține lui, limitându-i astfel fizic accesul la hotarele proprietății sale, instanța de apel, examinând pretenția cu privire la prejudiciu moral, a aplicat și interpretat eronat legea.

Astfel, instanța de apel, interpretând extensiv legea, eronat a ajuns la concluzia că, lui Mihail Avram urmează ai fi reparat prejudiciul moral, or din probele prezentate de părți și administrate de instanțele de judecată, astfel nu reiese.

Reiterând concluzia expusă mai sus prin prisma pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că instanța de apel neîntemeiat a admis acțiunea în această parte și a dispus încasarea sumei de 1 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral din contul lui Gheorghe Jordan, din considerentele ce urmează.

Potrivit art. 1422 alin. (1) al Codului civil (în vigoare la data relevantă speței) în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc.

Din sensul prevederilor legale citate rezultă că, prejudiciul moral se compensează numai în cazul provocării acestuia prin fapte ce atentează și lezează drepturile personale nepatrimoniale, adică prejudiciul este moral numai dacă este urmare a încălcării unor valori de aceeași natură. De asemenea, din norma de drept enunțată rezultă, că se admite compensarea prejudiciului moral cauzat prin lezarea drepturilor patrimoniale numai în cazurile expres prevăzute de lege.

Colegiul lărgit precizează că, odată ce prejudiciul este suferit din cauza unei fapte recunoscute de lege ca una care îndreptățește la repararea prejudiciului, ține de libertatea reclamantului să scoată în evidență toate capetele de prejudiciu, adică toate formele în care el a suferit din punct de vedere fizic și psihic.

Așadar, lui Avram Mihail i-a fost lezat un drept patrimonial, însă compensarea prejudiciului moral cauzat prin lezarea drepturilor patrimoniale se admite numai în cazurile prevăzute expres de lege. Or, în speță, careva temeuri prevăzute de lege pentru repararea prejudiciului moral nu se atestă.

Este important de evidențiat că deși persoana trece prin suferințe în multe situații din viață, inclusiv în cazul faptelor ilicite la care este expusă, aceasta încă nu o îndreptățește să solicite despăgubiri. Persoana o poate cere doar în cazurile prevăzute de lege și în condițiile legale privind răspunderea.

Cu referire la celelalte critici din recurs, ținând cont de faptele din speță, de argumentele părților și de constatările de mai sus, Colegiul judiciar consideră că a examinat principalele întrebări juridice puse în cauză și că nu este necesar să se pronunțe separat în privința motivelor invocate în recursul formulat de Gheorghe Jardan, reprezentat de avocatul Dorin Podlisnic.

De fapt, motivele recursului declarat de Gheorghe Jardan, reprezentat de avocatul Dorin Podlisnic, sunt inadmisibile în esența lor și nu au forță juridică de a influența prezenta soluție pe caz (a se vedea, printre alte autorități, cauza Kamil Uzun vs Turcia, hotărârea din 10 mai 2007, § 64; cauza Centrul pentru Resurse Juridice în numele lui Valentin Câmpeanu vs România (Marea Cameră), hotărârea 17 iulie 2014, § 156).

Astfel, din considerentele arătate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul declarat de Gheorghe Jardan, reprezentat de avocatul Dorin Podlisnic, cu casarea deciziei din 21 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 05 februarie 2018 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central în partea încasării prejudiciului moral și în această parte a emite o nouă hotărâre de respingere a acestei pretenții, cu menținerea în rest a deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe.

Având în vedere cele expuse și în conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) al Codului de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Gheorghe Jardan, reprezentat de avocatul Dorin Podlisnic.

Se casează parțial decizia din 21 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 05 februarie 2018 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Mihail Avram împotriva

lui Gheorghe Jordan, intervenienți accesorii Vera Jordan, Primăria comunei Lozova și Oficiul Cadastral Teritorial Strășeni cu privire la obligarea înlăturării obstacolelor în folosirea dreptului de proprietate, anularea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren, obligarea Oficiului Cadastral Teritorial Strășeni să efectueze rectificările necesare în registrul bunurilor imobile, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată, în partea încasării de la Gheorghe Jordan a prejudiciului moral și în această parte se emite o nouă hotărâre prin care:

Se respinge pretenția lui Mihail Avram înaintată împotriva lui Gheorghe Jordan cu privire la repararea prejudiciului moral.

În rest, decizia din 21 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 05 februarie 2018 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central, se mențin.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Ala Cobăneanu

Mariana Pitic

Dumitru Mardari

Galina Stratulat